

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **Mgr. V. N.**, bývajúceho v K., Česká republika, zastúpeného JUDr. M. P., advokátkou so sídlom v Ž., proti odporcovi **R. V.**, bývajúcemu v T., zastúpenému JUDr. M. W., advokátkou so sídlom v Ž., **o určenie nájomcu bytu**, vedenej na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 16 C 318/2007, o dovolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 24. júna 2009 sp. zn. 6 Co 24/2009, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Odporcovi nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Žilina rozsudkom z 1. októbra 2008 sp. zn. 16 C 318/2007-524 zamietol návrh navrhovateľa, ktorým sa domáhal určenia, že je nájomcom bytu č. 1 na prízemí domu súpisné č. X., nachádzajúceho sa v Ž. na Námestí p. č. X., pozostávajúceho z troch izieb, kuchyne a príslušenstva (ďalej len „byt“). Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že navrhovateľ nepreukázal existenciu naliehavého právneho záujmu na takomto určení v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p., lebo už došlo k porušeniu právneho vzťahu účastníkov konania a správne mal podať návrh na uloženie povinnosti odporcovi umožniť mu užívanie bytu (§ 80 písm. b/ O.s.p.). Navyše, navrhovateľ byt neužíva a účastníkom konania na strane navrhovateľa nebola jeho manželka Ing. J. N., i keď ide o nájom iného než družstevného bytu (§ 704 Občianskeho zákonníka). O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie navrhovateľ, ktorý žiadal, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa súdu zmenil a jeho návrhu v celom rozsahu vyhovel, prípadne aby tento rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. V odvolaní zároveň podal návrh, aby do konania ako navrhovateľka vstúpila jeho manželka Ing. J. N..

Krajský súd v Žiline rozsudkom z 24. júna 2009 sp. zn. 6 Co 24/2009: **I.** nepripustil vstup Ing. J. N. do konania na strane navrhovateľa, **II.** rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil, **III.** odporcovi nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Na odôvodnenie uviedol, že sa v plnom rozsahu sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvého stupňa, ktorý v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti rozhodné pre posúdenie danej veci, rozhodol vecne správne a svoje rozhodnutie odôvodnil v súlade s § 157 ods. 2 O.s.p. Odvolací súd napadnuté rozhodnutie potvrdil (§ 219 ods. 2 O.s.p.) s tým, že sa stotožnil s právnymi závermi súdu prvého stupňa vychádzajúcimi z ustálenej súdnej praxe. Súd prvého stupňa správne uviedol, že ak právna otázka má povahu predbežnej otázky vo vzťahu k inej právnej otázke, nie je daný naliehavý právny záujem na určení tejto predbežnej otázky (§ 80 písm. c/ O.s.p.), ak sa možno domáhať priamo určenia samotného práva, ku ktorému predbežná otázka smeruje. Pokiaľ odvolateľ poukázal na to, že požadované určenie (že je nájomcom predmetného bytu) má slúžiť na vyriešenie otázok významných pre iné konania, odvolací súd zdôraznil, že táto okolnosť vedie k záveru o nepreukázaní naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení. Nepripustenie vstupu ďalšieho účastníka na strane navrhovateľa do konania odvolací súd odôvodnil poukazom na § 216 ods. 1 O.s.p. Rozhodnutie o trovách odvolacieho konania odôvodnil poukazom na § 224 ods. 1, § 142 ods. 1 a § 151 ods. 1 O.s.p.

Uvedený rozsudok odvolacieho súdu napadol v celom rozsahu navrhovateľ. Na odôvodnenie prípustnosti dovolania uviedol, že postupom odvolacieho súdu mu bola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Odvolaciemu súdu vytkol, že obsah jeho odvolania nesprávne interpretoval. Nesúhlasil so záverom odvolacieho súdu, že nepreukázal naliehavý právny záujem na požadovanom určení, lebo určením nájmu sa príspeje k vyriešeniu viacerých otázok, ktoré sú významné pre ďalšie konanie o vypratanie bytu. Namietal tiež, že odvolací súd pri rozhodovaní neprihliadol na to, že nájomný vzťah k predmetnému bytu naďalej trvá a dospel k nesprávnej záveru, že na ochranu svojich práv zvolil procesne neprípustný určovací návrh. Odvolací súd nepostupoval správne, pokiaľ nevykonával na pojednávaní dokazovanie za účelom posúdenia (ne)platnosti nájmovej zmluvy. Z uvedených dôvodov neboli splnené podmienky pre rozhodnutie odvolacieho súdu bez

nariadenia pojednávania. Vzhľadom na nedodržanie procesného postupu v zmysle § 214 ods. 1 písm. a/ O.s.p. došlo k odňatiu možnosti navrhovateľa konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.). V danej veci bolo potom možné vyhovieť jeho návrhu na pristúpenie ďalšieho účastníka do konania na strane navrhovateľa. Žiadal preto napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Odporca sa k dovolaniu písomne nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátkou (§ 241 ods. 1 O.s.p.), skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

Dovoláním možno napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti rozsudku, výroková časť ktorého pozostáva z viacerých výrokov. Výrok (vo veci samej) označený vyššie ako II. má povahu rozsudku; preto procesnú prípustnosť proti nemu smerujúceho dovolania posudzoval dovolací súd podľa § 237 a § 238 O.s.p. I keď výroky označené ako I. a III. sú súčasťou rozsudku, majú povahu uznesenia; z tohto dôvodu dovolací súd posudzoval prípustnosť proti nim smerujúceho dovolania podľa § 237 a § 239 O.s.p.

1. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p.

Výrok II. dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu nevykazuje znaky rozsudkov uvedených v predchádzajúcom odseku. Prípustnosť dovolania navrhovateľa v časti smerujúcej proti tomuto výroku preto z § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. nevyplýva.

Dovolanie navrhovateľa by v tejto časti (smerujúcej proti výroku II.) vzhľadom na vyššie uvedené mohlo byť procesne prípustné, len ak by v konaní došlo k niektorej z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. O vadu tejto povahy ide, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Prípustnosť dovolania v zmysle tohto ustanovenia nezakladá samo tvrdenie dovolateľa o existencii procesnej vady tejto povahy, ale až zistenie, že v konaní skutočne k predmetnej vade došlo.

Navrhovateľ existenciu procesných väd konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdil a procesné vady tejto povahy v dovolacom konaní nevyšli najavo. Prípustnosť tejto časti jeho dovolania preto nevyplýva ani z týchto ustanovení.

Dovolateľ v dovolaní namietal, že mu postupom odvolacieho súdu bola odňatá možnosť konať. K tvrdenej vade malo dôjsť tým, že odvolací súd rozhodol bez nariadenia pojednávania, hoci pre takýto postup neboli splnené podmienky a nevykonal dokazovanie za účelom posúdenia neplatnosti nájomnej zmluvy. Otázku neplatnosti tohto právneho úkonu označil dovolateľ za zásadnú. Vzhľadom na túto argumentáciu a s prihliadnutím na § 242 ods. 1 O.s.p. dovolací súd skúmal, či v konaní na súdoch nižších stupňov nedošlo k procesnej vade v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie nesprávny postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka občianskeho súdneho konania (napr. práva zúčastniť sa na pojednávaní, vyjadrovať sa k veci, navrhovať dôkazy, podať opravný prostriedok alebo vyjadrenie, v stanovenej lehote urobiť procesný úkon

a pod.). Dovolací súd zo spisu nezistil, že by v konaní došlo k odňatiu možnosti navrhovateľa konať pred súdom.

Podľa ustanovenia § 214 ods. 1 O.s.p. v znení zákona č. 384/2008 Z.z., ktorý nadobudol účinnosť 15. októbra 2008, na prejednanie odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej nariadi predseda senátu odvolacieho súdu pojednávanie, ak a/ je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, b/ súd prvého stupňa rozhodol podľa § 115a bez nariadenia odvolacieho pojednávania, c/ to vyžaduje dôležitý verejný záujem. Podľa § 214 ods. 2 O.s.p. ale v ostatných prípadoch (než sú uvedené v § 214 ods. 1 O.s.p.) môže odvolací súd rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania.

Z dovolaním napadnutého rozhodnutia vyplýva, že a/ odvolací súd sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvého stupňa (v dôsledku čoho nebolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie), b/ súd prvého stupňa rozhodol po nariadení pojednávania, c/ povaha prejednávanej veci nenasvedčovala, že by nariadenie odvolacieho pojednávania vyžadoval dôležitý verejný záujem. Podľa názoru dovolacieho súdu teda nič nebránilo odvolaciemu súdu predmetnú vec rozhodnúť bez nariadenia odvolacieho pojednávania. O čase a mieste verejného vyhlásenia rozsudku boli pritom účastníci riadne upovedomení (§ 156 ods. 3 O.s.p.). Postupom odvolacieho súdu, ktorý sa v danom prípade nepriečil zákonu, nemohlo dôjsť k odňatiu možnosti navrhovateľa konať pred súdom. Neopodstatnená je preto jeho námietka, že v konaní došlo k procesnej vade v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

K námietke navrhovateľa, že v dôsledku postupu odvolacieho súdu nemohol preukázať svoj naliehavý právny záujem na požadovanom určení, dovolací súd dodáva, že v občianskom súdnom konaní je dokazovanie koncentrované predovšetkým do konania pred súdom prvého stupňa a doplniť dokazovanie (ak je to potrebné) môže odvolací súd už len v prípadoch uvedených v § 213 ods. 3 až 7 O.s.p. Zo spisu nevyplýva, že by sa postup odvolacieho súdu priečil tomuto ustanoveniu.

Dovolateľ naznačuje, že k odňatiu možnosti konať pred súdom došlo aj nevykonaním navrhnutých dôkazov. K tomu dovolací súd uvádza, že Občiansky súdny poriadok ukladá účastníkom konania povinnosť označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Súd ale rozhodne, ktoré z označených dôkazov vykoná; nie je totiž viazaný návrhmi účastníkov na

vykonanie dokazovania a ani nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie toho, či sa vyhovie návrhu na vykonanie dokazovania a ktoré z dôkazov budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (viď § 120 ods. 1 O.s.p.), a nie účastníkov konania. Najvyšší súd Slovenskej republiky to vyjadril už v rozhodnutí uverejnenom v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 37/1993, v ktorom vysvetlil, že prípadné nevykonanie určitého dôkazu môže mať za následok len neúplnosť skutkových zistení (vedúcu prípadne k vydaniu nesprávneho rozhodnutia), nie však procesnú vadu v zmysle § 237 O.s.p. (zakladajúcu prípustnosť dovolania). V rozhodnutí uverejnenom v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako R 125/1999 Najvyšší súd Slovenskej republiky uviedol, že ak súd v priebehu konania nevykonal všetky navrhované dôkazy alebo vykonal iné dôkazy na zistenie skutočného stavu, dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podľa § 237 písm. f/ O.s.p. nie je prípustné, lebo to nemožno považovať za odňatie možnosti konať pred súdom.

Pre prípad, že dovolateľ spochybňuje správnosť toho, ako súdy vyhodnotili jednotlivé dôkazy, dovolací súd uvádza, že v prípade nesprávneho hodnotenia dôkazov (pozn.: dovolací súd sa hodnotením dôkazov nezaoberal) nejde o dôvod zakladajúci prípustnosť dovolania podľa § 237 O.s.p. (viď R 42/1993). Nesprávne vyhodnotenie vykonaných dôkazov nezakladá procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

V súvislosti s vyššie uvedeným treba dodať, že do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd nepatrí právo účastníka dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97), resp. toho, aby súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorý predkladá účastník konania (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

Z dovolania vyplýva názor navrhovateľa, že súdy nezistili v potrebnom rozsahu skutkový stav a že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd k tomu uvádza, že neúplnosť alebo nesprávnosť skutkových zistení nie je procesnou vadou konania v zmysle § 237 O.s.p. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny

predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie vecí súdmi nižších stupňov je relevantný dovolací dôvod, ktorým možno úspešne odôvodniť iba procesne prípustné dovolanie (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.); samo nesprávne právne posúdenie vecí nie je procesnou vadou konania v zmysle § 237 O.s.p. To znamená, že i keby (prípadne) rozsudok odvolacieho súdu nebol podložený úplnými skutkovými podkladmi a spočíval by na nesprávnom právnom posúdení vecí, nezakladalo by to prípustnosť dovolania podľa § 237 O.s.p. Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru o tom, že právnym posúdením vecí súd neodníma účastníkovi konania možnosť uplatnenia jeho procesných práv v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. dospel už v rozhodnutí publikovanom v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 43/2003. Pre úplnosť treba dodať, že aj podľa názoru Ústavného súdu Slovenskej republiky nesprávne právne posúdenie vecí vzhľadom na konštrukciu právnej úpravy dovolania nie je spôsobilým dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania smerujúceho proti potvrdzujúcemu rozhodnutiu odvolacieho súdu (viď napríklad III. ÚS 399/09).

2. K časti dovolania, ktorou navrhovateľ napadol výroky I. a III. rozsudku odvolacieho súdu, dovolací súd uvádza, že táto časť dovolania smeruje proti výrokom, ktoré sú síce súčasťou rozsudku odvolacieho súdu, majú ale charakter uznesenia a tento charakter nestrácajú, i keď rozhodnutie o nepripustení Ing. J. N. do konania a rozhodnutie o trovách konania a sú obsahom napadnutého rozsudku pojaté (§ 167 ods. 1 O.s.p.). Procesnú prípustnosť týchto častí dovolania bolo potrebné posudzovať podľa ustanovení, ktoré vymedzujú, kedy je prípustné dovolanie proti uzneseniu (§ 239 O.s.p.).

Dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu je prípustné v prípadoch uvedených v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p.

Dovolanie v časti smerujúcej proti výroku o nepripustení vstupu ďalšieho účastníka na strane navrhovateľa (I.) v zmysle ustanovenia § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. nie je prípustné, lebo takéto uznesenie sa neuvádza medzi uzneseniami vymenovanými v týchto ustanoveniach. Nepripustenie vstupu ďalšieho účastníka na strane navrhovateľa do konania odvolací súd odôvodnil poukazom na § 216 ods. 1 O.s.p. V zmysle tohto ustanovenia § 92 ods. 1 a 4, § 97 a 98 O.s.p. pre odvolacie konanie neplatia. Vstup ďalšieho účastníka do konania je upravený v § 92 ods. 1 O.s.p. To znamená, že odvolací súd správne nepripustil predmetný návrh

navrhovateľa. Vzhľadom na to, že postup odvolacieho súdu zodpovedal zákonu, nemohol mať za následok odňatie možnosti pred súdom konať.

V zmysle § 239 ods. 3 O.s.p. ustanovenia § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. neplatia, ak ide (medziiným) o uznesenie o trovách konania; ustanovenie § 239 ods. 3 O.s.p. teda vylučuje prípustnosť dovolania navrhovateľa v časti smerujúcej proti výroku rozsudku odvolacieho súdu o trovách konania (III.).

Keďže ani vo vzťahu k výrokom I. a III. nebola zistená procesná vada konania v zmysle § 237 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie v týchto častiach odmietol ako procesne neprípustné (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.).

3. Z vyššie uvedeného vyplýva, že prípustnosť dovolania navrhovateľa nemožno vyvodiť zo žiadneho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto jeho dovolanie odmietol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné. So zreteľom na odmietnutie dovolania sa nezaoberal napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V dovolacom konaní nebol navrhovateľ procesne úspešný a právo na náhradu trov tohto konania vzniklo procesne úspešnému odporcovi (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd nepriznal odporcovi náhradu trov dovolacieho konania, lebo nepodal návrh na priznanie náhrady trov konania (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 10. februára 2011

JUDr. Emil F r a n c i s c y, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková